

Tuottajavastuun uutiskirje 1/2017

Hyvä vastaanottaja, tämä on uudistunut Tuottajavastuun uutiskirje. Kirje ilmestyy 2 kertaa vuodessa.

Tuottajavastuun uutiskirjeeseen on koottu ajankohtaisia tuottajavastuuta koskevia asioita ja se lähetetään mm. ELY-keskusten ja Aluehallintovirastojen tuottajavastuun yhdyshenkilöille, kunnille, jätelaitoksille, tuottajayhteisöille, SYKElle, Tullille, TUKESille, ympäristöministeriölle ja muille sidosryhmille.

Tässä kirjeessä:

Pirkanmaan ELY-keskus valvoo tuottajavastuuta valtakunnallisesti

Pirkanmaan ELY-keskuksen tuottajavastuujärjestelmien kehittämishanke

Uusi hanke tilastoinnin kehittämiseen

Tuottajayhteisöt käynnistävät kuluttajakäytöstä poistuvien teollisuusakuiksi luokiteltujen litiumakkujen turvallisen keräämisen pilotoinnin

SYKE:n Kansainvälisten jätesiirojen tarkastussuunnitelma 2017-2019

Tuottajavastuuiltapäivä

Ajankohtaisia asioita tuottajavastuualoittain

Pirkanmaan ELY-keskus valvoo tuottajavastuuta valtakunnallisesti

Pirkanmaan ELY-keskus toimii valtakunnallisena tuottajavastuuviranomaisena ja valvoo että tuottajavastuussa olevat yritykset (maahantuojat ja valmistajat) hoitavat jätehuollon tuottajavastuovelvoitteensa. Tuottajavastuunalaisia tuotteita ovat pakkaukset, renkaat, ajoneuvot, akut ja paristot, paperi ja sähkö- ja elektroniikkalaitteet. Tuottajavastuunalaisia tuotteita maahantuovat ja valmistavat yritykset voivat hoitaa tuottajavastuunsa joko tekemällä hakemuksen Pirkanmaan ELY-keskuksen ylläpitämään tuottajarekisteriin tai liittymällä kyseisen alan tuottajayhteisön jäseneksi.

Tuottajavastuulla on omat internet –sivut osoitteessa www.ymparisto.fi/tuottajavastuu. Sivuille kootaan ajankohtaisia uutisia, tietoa kaikista tuottajavastuualoista sekä tuottajavastuun valtakunnalliset tilastot. Tuottajavastuun internet -sivuilta löytyy myös lista tuottajarekisteriin

hyväksytyistä tuottajista ja tuottajayhteisöistä tuottajavastuualoittain.

Tuottajavastuun valvontatiimiin kuuluu tällä hetkellä viisi henkilöä. Esimiehenä toimii Ari Nygrén. Tuottajavastuuvälvojat tuottajavastuualoittain:

Tuottajavastuuala - Valvoja

Akut ja paristot - Emmi Lehtonen*

Juomapakkaukset - Tuomo Aunola

Pakkaukset - Tuomo Aunola

Paperi - Jonna Paatonen

Renkaat - Jonna Paatonen

Romujoneuvot - Mervi Sivula

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet - Teemu Virtanen, johtava tuottajavastuuvälvoja

*Johanna Alakerttulan sijainen 16.1.2017-31.12.2018

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi. Tuottajavastuuvälvojat tavoitat myös yhteisestä sähköpostiosoitteesta: tuottajavastuu@ely-keskus.fi

Hankkeita

Pirkanmaan ELY-keskuksen tuottajavastuujärjestelmien kehittämishanke

Kehittämishanke toteutettiin viime vuoden loppupuolella FCG Oy:n ja Ekoleima Ay:n toimesta ja siinä selvitettiin mm. sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäyttöpotentiaalia ja uudelleenkäytön tehostamisen keinoja, yritysten tuottajavastuuvälvoitteiden tunnettavuutta sekä tuottajien ja jakelijoiden kuluttajille suunnatun tiedotuksen tehokkuutta. Kehittämishankkeen tuloksista on koottu yhteenveto tuottajavastuun [nettisivuille](#). Hankkeeseen liittyen pidettiin työpaja Ympäristöministeriössä 26.1. ja paikalla oli mm. viranomaisia sekä tuottajayhteisöjen, tuottajien, operaattoreiden ja jätelaitosyhdistyksen edustajia.

Hankkeen tulosten mukaan tiedonsaanti tuottajavastuusta voi olla hankalaa.

Hankkeen jatkotoimenpiteinä kehitetäänkin tuottajavastuun nettisivuja ja parannetaan yhteistyötä mm. Ympäristöasioiden asiakaspalvelun ja Yritys-Suomi -palvelun kanssa.

Hankkeen johtopäätösten mukaan myös tuottajien ja jakelijoiden kuluttajille suunnatun tiedotuksen tehokkuutta tulee parantaa yhteisen toiminnan kautta, yhdenmukaistamalla ja selkeyttämällä kuluttajille suunnattua viestiä sekä hyödyntämällä digitaalisen viestinnän keinoja. Sähkö- ja

elektroniikkalaitteiden uudelleenkäyttöä voitaisiin hankkeen johtopäätösten mukaan tehostaa "vihreän" diilin avulla ja parantamalla SER-laitteiden vastaanoton laatua. Hankkeen jatkotoimina järjestetään SER:n uudelleenkäyttöön ja tuottajavastuun kuluttajaviestintään liittyvät kokoukset/työryhmät syksyllä 2017.

Uusi hanke tilastoinnin kehittämiseen

Pirkanmaan ELY-keskus on saanut rahoitusta Tuottajavastuun alaisten jätteiden valtakunnallisen tilastoinnin kehittämiseen ympäristöministeriöltä. Hankkeen tavoitteena on parantaa tuottajavastuun alaisten jätejakeiden valtakunnallisten tilastojen luotettavuutta ja hyödynnettävyyttä. Taustalla on tuottajavastuudirektiivien muutos, joka edellyttää Pirkanmaan ELY-keskusta tekemään pakkauksista, paristoista ja akuista, sähkö- ja elektroniikkalaitteista sekä romuajoneuvoista valtakunnalliset tilastot entisten vain tuottajilta koottavien tietojen sijasta. Hankkeen tekijä valitaan tarjouspyynnöllä kevään 2017 aikana.

Tuottajayhteisöt käynnistävät kuluttajakäytöstä poistuvien teollisuusakuiksi luokiteltujen litiumakkujen turvallisen keräämisen pilotoinnin

Tuottajayhteisöt käynnistävät kuluttajakäytöstä poistuvien suuritehoisten litiumakkujen turvalliseen keräämiseen keskittyvän pilottiprojektin. Projektin toteuttavat yhteistyössä Akkukierrätys Pb Oy, ERP Services Finland Oy, SELT ry, SER-tuottajayhteisö ry, Recser Oy ja Suomen Autokierrätys Oy.

Keräyspilotin on määrä käynnistyä 1.5.2017, ja seuraavan puolen vuoden aikana kerätään kokemuksia sekä tuotetaan ohjeistusta teollisuusakuiksi luokiteltujen mm. sähköisiin liikkumisvälineisiin tarkoitettujen akkujen turvallisesta ja asianmukaisesta erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta yhteistyössä viranomaisten, kuten turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes:in ja liikenteen turvallisuusvirasto Traficin kanssa.

Projekti jatkaa käytäntöön keskittyen siitä, mihin maaliskuussa päättynyt Gaia Consulting Oy:n vetämä ja Recser Oy:n, STEK ry:n, Teknologiateollisuus ry:n, SER-tuottajayhteisö ry:n, Suomen Autokierrätys Oy:n, Akkukierrätys Pb Oy:n ja Teknisen Kaupan Liitto ry:n rahoittama Akkuteknologiat -hanke päättyi. Tuossa hankkeessa analysoitiin uusia akkuteknologioita ja niiden ominaisuuksia, sovelluskohteita, käyttö määrän kehittymistä, lainsäädäntöä ja kierrätysnäkökohtia. Yksi hankkeen keskeisiä johtopäätöksiä oli se, että kierrätysjärjestelmän tarve uudentyyppisille teollisuusakuiksi luokiteltaville litiumakuille alkaa olla akuutti, sillä markkinoille saatettavat määrät ovat kasvaneet nopeasti vuoden 2016 alussa voimaan astuneen tieliikennelain muutoksen myötä. Pilottiprojektin käynnistäneet tahot haluavat osaltaan varmistaa, että suuritehoiset litiumakut

kerätään ennen kaikkea turvallisesti sellaisiin paikkoihin, joissa on niiden käsittelyyn tarvittava asiantuntemus ja tilat.

Lisätietoa sähköisistä liikkumisvälineistä löytyy Trafifin [sivuilta](#).

SYKE:n Kansainvälisten jätesierrojen tarkastussuunnitelma 2017-2019

Jätteensierroasetukseen lisättiin vuonna 2014 aikaisempaa tarkemmat säännökset jätehuollon tarkastuksista ja muusta valvonnasta. Jäsenvaltioiden oli 1.1.2017 mennessä laadittava yksi tai useampi tarkastussuunnitelma. Jätelain 124 §:ään tehtiin vastaava muutos. Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) 29.12.2016 laatiman tarkastussuunnitelman tavoitteena on toteuttaa kansainväliset jätesierrot säädösten ja ohjeiden mukaisesti, estää laittomat jätesierrot ja taata jätteiden asianmukainen käsittely.

Tarkastussuunnitelma koskee sellaisia laitoksia tai yrityksiä, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja ja suunnitelmaa toteutetaan yhteistyössä Tullin, rajavartiolaitoksen, poliisin, ELY-keskusten ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten sekä Ahvenanmaan maakuntahallinnon kanssa. ELY-keskusten ja kuntien viranomaiset sisällyttävät kansainvälisten jätesierroihin liittyvät tarkastukset valvontasuunnitelmaansa ja valvontakäynneillä tarkastavat kansainvälisiin jätesierroihin liittyvät asiat, joita esitetään SYKEN suunnitelman luvussa 6.

Tarkastussuunnitelman mukaan tuottajavastuunalaisista jätteistä lyijyakkujen, sähkö- ja elektroniikkaromun sekä romuautojen ja niiden varaosien siirtoihin voidaan olettaa liittyvän joko merkittävä tai kohtalainen riski toteutua lainsäädännön vastaisesti ja muun muassa näihin jättejakeisiin liittyvät siirrot onkin valittu 2017-2019 tarkastusten painopistealueiksi.

Kansainvälisten jätesierrojen tarkastussuunnitelma löytyy [täältä](#).

Tuottajavastuuiltapäivä

Ensimmäinen tuottajavastuuiltapäivä järjestettiin Tampere-talossa marraskuussa 2016. Järjestäjätahoina olivat Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta (TYNK), Ympäristöministeriö sekä Pirkanmaan ELY-keskus. Tuottajavastuuiltapäivän esitykset löytyvät TYNKin [sivuilta](#).

Seuraava tuottajavastuuiltapäivä järjestetään 1.11.2017 Tampere-talossa.

Ajankohtaisia asioita tuottajavastuualoittain

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet

Vuoden 2016 seurantatietojen keräys on menossa. Vuonna 2014 voimaan tulleen SER-asetuksen myötä Pirkanmaan ELY-keskus kerää kaikki Suomen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden markkinoille lasku- sekä jätehuoltotiedot. Tämä edellyttää varsin paljon lisätyötä aikaisempaan verrattuna, koska kaikkia tietoja ei saada suoraan tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä, vaan tietoja joudutaan kysymään myös Tullilta, kaupan alan järjestöiltä sekä suoraan operaattoreilta. Osa tiedoista, kuten harmaan talouden osuus, joudutaan arvioimaan.

Lisätietoa SER-laitteiden tuottajavastuusta löytyy [täältä](#).

Akut ja paristot

Sähkö- ja hybridiajoneuvojen määrä on kasvanut vauhdilla viime vuosina. Tulevaisuudessa sähkö- ja hybridiautojen ajovoima-akut tulevat olemaan pääosin litiumionipohjaisia. Johtuen litiumioniakkujen kemiallisesta koostumuksesta ja sähkövarauksesta, niihin liittyy merkittäviä turvallisuusriskejä. Tuottajayhteisö Suomen Autokierrätys Oy valmistelee parhaillaan valtakunnallista verkkoa ajoneuvojen ajovoima-akkujen keräämiseksi ja kierrättämiseksi turvallisesti.

Paristo- ja akkudirektiivin arviointi on parhaillaan meneillään EU:ssa. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään direktiivin ja sen toimeenpanon mahdollisessa parantamisessa. Arviointi on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2017 aikana.

Lisätietoa akkujen ja paristojen tuottajavastuusta löytyy [täältä](#).

Pakkaukset ja juomapakkaukset

Pakkausten tuottajayhteisöjen ylläpitämä RINKI-ekopisteverkosto on saatu pääosin valmiiksi ja tuottajayhteisöt on hyväksytty tuottajarekisteriin. Verkostolla tuottajat

Paperi

Tilastojen laskentatapaan on tehty muutos. Eikerättävissä olevalle paperille on määritetty laskennallinen prosenttiosuus (5 %) markkinoille toimitetuista papereista. Vuotta

keräävät lain vaatimusten mukaisesti kuluttajilta lasi-, metalli-, kuitu- ja muovipakkauksia. Lisäksi tuottajat ylläpitävät alueellisia vastaanottoterminaaleja pakkausjätteille. Kunnat ja yksityiset jäteyritykset toimittavat terminaaleihin kiinteistöiltä kerättyä pakkausjätettä. Lisäksi terminaaleihin otetaan vastaan lajiteltuna yritysten pakkausjätettä

Lisätietoa pakkausten tuottajavastuusta löytyy [täältä](#).

2016 koskevat tilastot ovat nähtävissä tuottajavastuun nettisivuilla viimeistään toukokuun lopussa.

Lisätietoa paperin tuottajavastuusta löytyy [täältä](#).

Romuajoneuvot

SYKE on julkaissut kaksi uutta julkaisua romuajoneuvoihin liittyen.

Romuajoneuvojen osien uudelleenkäytön tehostaminen; Työryhmän raportti:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79697>

Autopurkamoiden luvittamista ja valvontaa koskeva ohje:

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79880>

Aineisto on tuotettu SYKEN hankkeessa, joka oli jatkoa keskisen Suomen ELY-keskusten romuajoneuvoihin liittyvän toiminnan ympäristösuojelun kehittämistä koskevalle projektille (ns. "Mikkelin työryhmä", YMra 4/2016). Hanke sai rahoituksen Ympäristöministeriöstä.

Lisätietoa romuajoneuvojen tuottajavastuusta löytyy [täältä](#).

Renkaat

Pirkanmaan ELY-keskuksella on menossa valvontakampanja renkaiden vapaamatkustajien tavoittamiseksi. Vapaamatkustajaksi kutsutaan sellaista renkaiden tuottajaa, joka ei ole hoitanut tuottajavastuovelvoitteitaan. ELY-keskus on saanut Tullilta tietoja renkaiden maahantuojista ja niiden perusteella on isoimmille maahantuojille lähetetty valvontakirjeitä.

Renkaan tuottaja on renkaan valmistaja, maahantuoja tai pinnoittaja sekä myös renkailla kulkevien ajoneuvojen ja laitteiden maahantuoja (esim. henkilö-, kuorma- ja mopoautojen, skoottereiden, mönkijöiden, trukkien sekä perävaunujen ja –kärryjen maahantuoja).

Suurimmalle osalle renkaiden tuottajista liittyminen tuottajayhteisön jäseneksi on helpoin ja vaivattomin tapa hoitaa tuottajavastuunsa. Suomessa on yksi renkaiden tuottajayhteisö, Suomen Rengaskierrätys Oy.

Lisätietoa renkaiden tuottajavastuusta löytyy [täältä](#).

Lisätietoa tuottajavastuusta

Lisätietoja tuottajavastuusta saa valvojilta sekä tuottajavastuun nettisivuilta osoitteista:

www.ymparisto.fi/tuottajavastuu

www.miljo.fi/producentansvar

www.environment.fi/producerresponsibility

www.ymparisto.fi/tuottajavastuu/seurantatiedot

www.miljo.fi/producentansvar/uppfoljningsuppgifter

www.ymparisto.fi/tuottajavastuu/hakemukset

www.miljo.fi/producentansvar/ansokan

www.ymparisto.fi/tuottajavastuu/vastaanottopaikat